

Quick scan flora en fauna

Papesteeg, Tiel

In opdracht van: Gemeente Tiel

4 oktober 2021

Colofon

© 2021 Laneco / Gemeente Tiel

Tekst en samenstelling: J. van den Hoven BSc

Tweede lezer: R. Eversteijn

Projectnummer: 06.21.41

In opdracht van: Gemeente Tiel

Wijze van citeren: Van den Hoven, J. (2021). *Quick scan flora en fauna Papesteeg, Tiel*. Laneco, Ede.

Laneco is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus, brancheorganisatie voor kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging van ecologisch advies en onderzoek.

Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd, gewijzigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van scanning, internet, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Laneco. Noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander doel dan waarvoor het is vervaardigd.

Laneco is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Laneco. De opdrachtgever vrijwaart Laneco voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

INHOUD

1	INLEIDING	4
1.1	AANLEIDING	4
1.2	GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEOOGDE INGREPEN	5
2	TOETSING.....	7
2.1	ONDERZOEKSMETHODIEK.....	7
2.2	NATUURNETWERK NEDERLAND	8
2.3	WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL GEBIEDSBESCHERMING	9
2.4	WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL HOUTOPSTANDEN	11
2.5	WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL SOORTENBESCHERMING	11
3	CONCLUSIE.....	19
3.1	NATUURNETWERK NEDERLAND	19
3.2	WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL GEBIEDSBESCHERMING	19
3.3	WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL HOUTOPSTANDEN	19
3.4	WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL SOORTENBESCHERMING	19
3.5	CONSEQUENTIES	20
3.6	AANBEVELINGEN	22
BIJLAGE 1	WETTELIJK KADER	24
BIJLAGE 2	LITERATUURLIJST.....	28

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING

Aan de Papesteeg te Tiel, op de kruising met de Teisterbantlaan, ligt een ontwikkelopgave voor nieuwbouw van het Lingecollege (afbeelding 1). Deze opgave maakt deel uit van de gebiedsvisie 'Veilingterrein en Teisterbantlaan Tiel'. In opdracht van Gemeente Tiel heeft Laneco de werkzaamheden getoetst aan de Wet natuurbescherming en een quick scan flora en fauna uitgevoerd.

Afbeelding 1. Globale ligging plangebied, rood omkaderd, (ondergrond Google Earth).

In deze quick scan zijn de habitatgeschiktheid van beschermde planten- en diersoorten en de verwachte effecten op deze soorten beoordeeld op basis van een gebiedsanalyse (ruimtelijk ecologisch), beschikbare soortgegevens en een eenmalige veldverkenning. Dit resulteert in conclusies en aanbevelingen.

1.2 GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEOOGDE INGREPEN

Het plangebied ligt in de kruising van de Papesteeg en de Teisterbantlaan in Tiel, provincie Gelderland. De gemeente Tiel ligt in de Betuwe in de kruising van het Amsterdam-Rijnkanaal en de rivier de Waal en wordt omringd door agrarische gronden. Aan alle zijden van het plangebied is bebouwing aanwezig. Deze bebouwing bestaat uit een combinatie van industrie- en kantoorgebouwen aan de zuidzijde en kantoorpanden globaal aan de oostzijde. Ten noorden van het plangebied liggen enkele woningen en een industriepand met daarachter een spoorlijn.

Aan de noordzijde wordt het gebied begrensd door de Papesteeg en aan de oostzijde door de Teisterbantlaan. Tussen de Teisterbantlaan en het plangebied ligt nog een groenstrook, bestaande uit gras, die in zuidelijke richting doorloopt. Oppervlaktewater ontbreekt in het plangebied, het dichtstbijzijnde waterlichaam ligt op circa 150 meter afstand en omsluit de algemene begraafplaats. Zie afbeelding 1 voor de ligging van het plangebied ten opzichte van de omgeving.

Het te ontwikkelen gebied is momenteel in gebruik als hondentrainingsplaats. Momenteel is het gebied aan alle zijden afgesloten met hekken en begroeiing en niet openbaar toegankelijk.

Het plangebied bestaat uit een grasveld, omzoomd met bomen en struiken en ligt in een langgerekte driehoek met de scherpe punt aan de westzijde. Aan de oost- en de zuidzijde van het plangebied staan Italiaanse populieren (*Populus nigra* var. *Italica*) van 30 – 35 meter hoog. Aan de noordzijde van het plangebied staat een variëteit aan bomen met soorten als gewone es (*Fraxinus excelsior*), iep (*Ulmus spec.*) en diverse naaldbomen. Aan alle zijden groeit klimop (*Hedera helix*) en staan struikvormers als gewone vlier (*Sambucus nigra*), trosvlier (*Sambucus racemosa*) en braam (*Rubus fruticosus*). Het grasveld in het plangebied ziet er verzorgd uit en bevat soorten als engels raaigras (*Lolium perenne*), gewone madelief (*Bellis perennis*) en paardenbloem (*Taraxacum officinale*).

De gevonden soorten, in combinatie met de gebruiksfunctie duiden op een sterk gecultiveerde en voedselrijke omgeving.

In de westelijke punt van het gebied staat het clubhuis van de honden sport vereniging KTHV. Het clubhuis is opgebouwd uit metalen damwandplaten die tot aan de grond doorlopen. Het dak bestaat uit dakpannen met metalen dakrandlijsten. Aan de voorzijde van het clubhuis is verharding aanwezig in de vorm van tegels.

De gemeente Tiel is voornemens om op deze locatie nieuwbouw te realiseren van het Beroepscollege Lingecollege met bijbehorende infrastructuur en ontsluiting.

Zie voor een indruk van het plangebied afbeelding 2.

Afbeelding 2: Indruk plangebied. Bovenaanzicht in oostelijke richting, grondaanzicht in oostelijke richting, het clubhuis vanaf de Papesteeg, het clubhuis vanaf het veld (foto's 1-3 Laneco, 2021; foto's 4-5 eigen bewerking van KTHV, 2016).

2 TOETSING

2.1 ONDERZOEKSMETHODIEK

Via de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF, 2011 t/m 2021) kan een indicatie worden verkregen van de beschikbaarheid van soortengegevens. De gegevens geven echter alleen een indicatie. Daarom zijn ook andere verspreidingsbronnen geraadpleegd. Zie hiervoor de brongegevens per soortgroep en de algemene bronnenlijst in bijlage 2. De meeste gegevens betreffen relatief globale verspreidingsgegevens. Omdat deze gegevens vrij globaal zijn, is de beoordeling in de quick scan vooral gebaseerd op veldbezoek door een ecooloog.

De aanwezigheid van soorten in een gebied is bepaald bij een reikwijdte van 5 kilometer rondom het plangebied. Wanneer er aan de directe omgeving wordt gerefereerd, betreft het een straal van circa 100 meter rondom het plangebied.

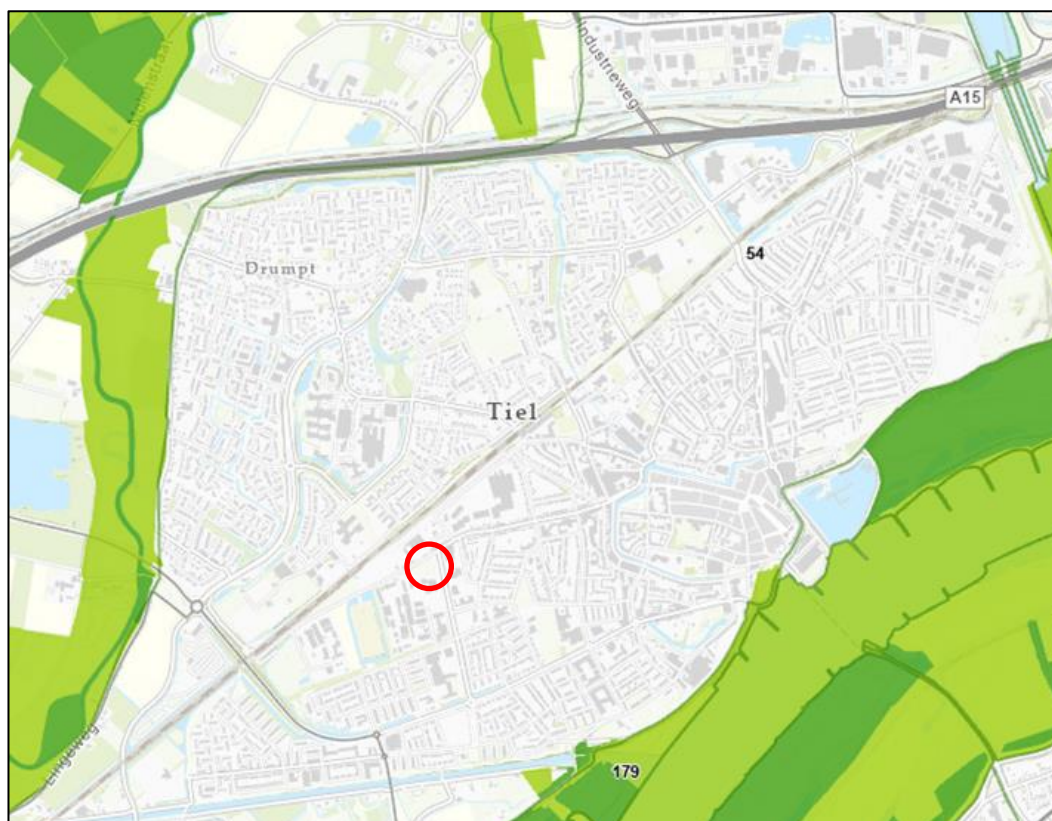
Op 19 augustus 2021 hebben ecologen R. Eversteijn en J. van den Hoven van Laneco het plangebied en de directe omgeving verkend.

Het doel van het veldbezoek was om een indruk te krijgen van de biotopen ter plaatse en de geschiktheid van het habitat voor de verschillende soortgroepen te beoordelen.

Dit veldbezoek heeft nadrukkelijk niet de status van een volledige veldinventarisatie; het veldbezoek geeft slechts een globaal beeld van aanwezige soorten en habitatten op basis van een momentopname.

2.2 NATUURNETWERK NEDERLAND

Het plangebied ligt niet binnen begrenzing van het Natuurnetwerk Nederland. De afstand van het plangebied tot de NNN gebieden bedraagt ongeveer 1,1 kilometer. Gezien de aard van de ingreep en de afstand tot het NNN-gebied worden negatieve effecten op het NNN-gebied uitgesloten.

Afbeelding 2: De ligging van het plangebied (globaal, rode cirkel) ten opzichte van het Natuurnetwerk Nederland (groene vlakken). (Ondergrond: Provincie Gelderland, 2021)

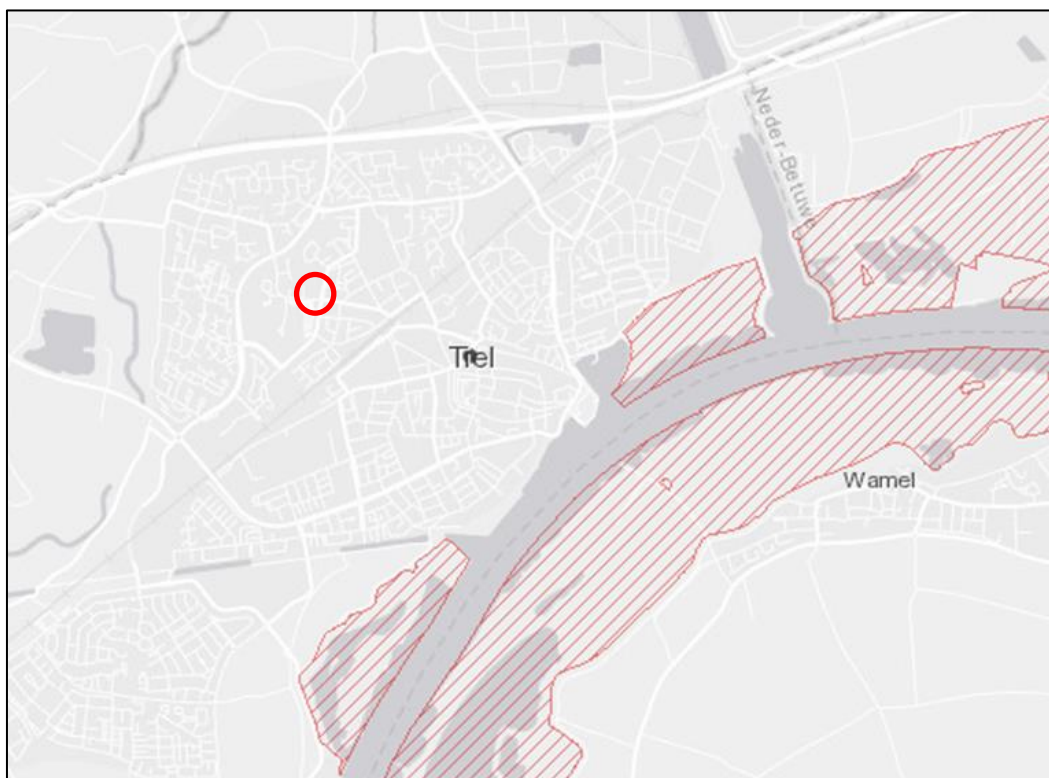
2.2.1 Overige beleidskaders

Er zijn geen andere beleidskaders uit het Natuurbeleidsplan (NBP) van de provincie Gelderland van toepassing in het plangebied. Voor de voorgenomen ontwikkeling zijn er in het kader van het NBP dan ook geen consequenties te verwachten.

2.3 WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL GEBIEDSBESCHERMING

Het plangebied ligt op ongeveer 1 kilometer afstand van het Natura 2000-gebied 'Rijntakken'.

Door de beoogde ontwikkeling gaat geen oppervlakte aan Natura 2000-gebied verloren. Externe effecten van de werkzaamheden, zoals geluid, licht en trilling op de omliggende Natura 2000-gebieden kunnen gezien de afstand, de tussenliggende elementen en de beperkte ontwikkelingen op voorhand worden uitgesloten.

Afbeelding 3: De ligging van het plangebied (globaal, rode cirkel) ten opzichte van Natura-2000 gebied (rood gearceerd). (Ondergrond: Natura 2000 Network Viewer, 2021)

De werkzaamheden behelzen de bouw van een middelbare school.

Door de geplande werkzaamheden en tijdens de gebruiksfase kan een hogere stikstofemissie ontstaan in vergelijking met de huidige situatie. Een toename van de stikstofdepositie kan het gevolg zijn van bouwwerkzaamheden in de aanlegfase en het gebruik in de gebruikersfase.

Voor de aanlegfase bij bouwprojecten moet bijvoorbeeld gedacht worden aan het aanvoeren van bouwmaterialen en het realiseren van gebouwen, in dit geval de school. Bij de gebruiksfase kan worden gedacht aan een toename van verkeer door gebruikers, zowel leerlingen, docenten, maar ook ouders en leveranciers.

De stikstofuitstoot op Natura 2000-gebieden als gevolg van de geplande werkzaamheden dienen inzichtelijk te worden gemaakt middels een berekening in

AERIUS Calculator. Voor de eindfase/gebruik fase is in ieder geval een Aeries berekening noodzakelijk.

Als sprake is van een toename aan stikstofdepositie op stikstofgevoelige habitattypen of leefgebieden van beschermde soorten, dan dient deze depositie te worden gemitigeerd of moet nader onderzoek middels een voortoets stikstofdepositie uitwijzen of er sprake is van significant negatieve effecten.

Een stikstofberekening in AERIUS maakt geen deel uit van deze quick scan.

2.4 WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL HOUTOPSTANDEN

Er is een reële mogelijkheid dat de bomen in het plangebied, of een deel hiervan, worden gekapt voor de ontwikkeling van het plangebied. Van de gemeente Tiel is er geen kaart beschikbaar met de grenzen van de bebouwde kom boswet. Het plangebied blijkt echter na navraag bij de gemeente wel te worden geschaard onder de bebouwde kom van Tiel. Het onderdeel houtopstanden van de Wet natuurbescherming is hier dan ook niet van toepassing.

Wel dient er rekening te worden gehouden met gemeentelijke bepalingen met betrekking tot een eventuele kap.

2.5 WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL SOORTENBESCHERMING

In het kader van de Wet natuurbescherming, onderdeel soorten, moet worden getoetst of er sprake is van negatieve effecten op (potentiële) verblijfplaatsen of (potentieel) leefgebied van beschermde planten en dieren.

2.5.1 Vaatplanten

Beschermde soorten vaatplanten zijn over het algemeen gebonden aan specifieke standplaatsen in natuurgebieden, op schrale (graan)akkers of andere bijzondere groeiplaatsen.

Het plangebied bestaat grotendeels uit een sterk gecultiveerd grasveld. De begroeiing aan de buitenrand bestaat uit onder andere braam en vlier en door de mens aangeplante boomsoorten met Italiaanse populier als hoofdsoort. Deze soorten zijn een indicatie van een voedselrijke en gecultiveerde groeilocatie. Beschermde soorten vaatplanten groeien voornamelijk in voedselarme gebieden die niet onderhevig is aan zware invloed van mensen. Beschermde soorten vaatplanten zijn in het plangebied dan ook uitgesloten. Negatieve effecten door de geplande werkzaamheden op beschermde soorten vaatplanten zijn uitgesloten.

2.5.2 Grondgebonden zoogdieren

Om een goed beeld te krijgen van de te verwachten soorten grondgebonden zoogdieren in de directe omgeving van en binnen het plangebied zijn de volgende bronnen geraadpleegd: Atlas van de Nederlandse zoogdieren (Broekhuizen et al., 2016) en Nationale Databank Flora en Fauna (2010 t/m 2021).

Nationaal beschermde soorten met provinciale vrijstelling

Binnen het plangebied en in de directe omgeving van het plangebied kunnen verschillende zoogdiersoorten voorkomen, zoals egel (*Erinaceus europaeus*), haas (*Lepus europaeus*), konijn (*Oryctolagus cuniculus*), vos (*Vulpes vulpes*) en diverse algemeen voorkomende soorten muizen en spitsmuizen. Voor deze soorten geldt in het

kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling een vrijstelling voor het aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen, mits de zorgplicht in acht wordt genomen (zie bijlage 1).

Niet-vrijgestelde nationale en Europees beschermde soorten

Van de niet-vrijgestelde nationaal en Europees beschermde zoogdieren komen volgens de verspreidingsgegevens de volgende soorten in de omgeving voor: bever (*Castor fiber*), das (*Meles meles*), boommarter (*Martes martes*), steenmarter (*Martes foina*), eekhoorn (*Sciurus vulgaris*) en de kleine marterachtigen bunzing (*Mustela putorius*), hermelijn (*Mustela erminea*) en wezel (*Mustela nivalis*).

Bever is een soort die afhankelijk is van ruim water met een beschermde overgang naar bosrijke omgeving. Vanwege het ontbreken van geschikt water en een bosrijke omgeving in, of in de omgeving van het plangebied is de aanwezigheid van deze soort binnen het plangebied uitgesloten.

De das komt voor in halfopen landschap met agrarische gronden, kleine stukken bos, houtwallen, singels en heggen. De das heeft dekking en droge grond (vaak wallen of taluds) nodig voor de burchten. Omdat het plangebied midden in het bebouwd gebied ligt, het plangebied volledig is afgesloten, aaneengesloten bos in de directe omgeving niet aanwezig is en geschikt habitat ontbreekt, maakt het plangebied geen deel uit van leefgebied voor de das. Aanwezigheid van das binnen het plangebied is uitgesloten.

Boommarter is een boombewonende soort die leeft in aaneengesloten bos en zijn nest maakt in oude spechtholen of eekhoornnesten. Ook de eekhoorn leeft bij voorkeur in bossen, maar komt ook voor in tuinen in de buurt van bos. Binnen het plangebied staan wel bomen, maar deze liggen geïsoleerd van andere oudere boomstructuren. Negatieve effecten op beide soorten kunnen worden uitgesloten.

Steenmarter is een soort die van oorsprong in steen- of rotsachtige landschappen voorkomt. Tegenwoordig wordt deze soort vooral in bebouwing aangetroffen. Hij heeft een voorkeur voor gebieden met kleinschalige landbouw, met oude toegankelijke schuren, heggen en geriefhoutbosjes. Daarbij is de aanwezigheid van elementen zoals groenstroken, bosjes, greppels en bermen, van belang omdat de steenmarter daar zijn voedsel zoekt. De bebouwing in het plangebied is niet geschikt voor bewoning door steenmarter gelet op de gebruikte materialen. Het plangebied is wel geschikt als foerageergebied, maar wordt niet als essentieel aangemerkt doordat er voldoende alternatieven in de omgeving aanwezig zijn. Nader onderzoek is niet noodzakelijk.

De kleine marterachtigen wezel, hermelijn en bunzing komen veel voor in kleinschalige landschappen en kunnen ook voorkomen in stedelijke gebieden met een natuurlijk karakter. Bunzing heeft zijn nestplaats onder takkenhopen, houtstapels en soms in een hol in de grond. Er zijn ook nestplaatsen gevonden in oude schuurtjes, stallen en andere bouwwerken. Wezel heeft zijn nest- en rustplaats vaak in gangenstelsels van bijvoorbeeld woelmuis. Hermelijn vindt zijn schuilplek vaak onder boomwortels, oude

konijnen- en rattenholen en boomholtes. De minimale doorsnede van de holtes is vijf centimeter.

Er zijn tijdens het veldbezoek geen sporen van kleine marterachtigen in het plangebied aangetroffen. De regelmatige aanwezigheid van mensen en honden hebben een verstorend effect op kleine marterachtigen. Dit in combinatie met de ligging binnen een sterk stedelijke omgeving maakt het plangebied een ongeschikt onderdeel van het leefgebied voor deze soorten. Aanwezigheid van kleine marterachtigen wordt dan ook hier niet verwacht.

Conclusie

Verblijfplaatsen van beschermde grondgebonden zoogdieren of het functionele leefgebied van deze soorten zijn binnen het plangebied uitgesloten. Van de algemeen voorkomende zoogdiersoorten mogen de verblijfplaatsen bij ruimtelijke ingrepen op basis van een provinciale vrijstelling worden aangetast. Wel geldt altijd de Zorgplicht.

2.5.3 Vleermuizen

Om inzicht te krijgen in de aanwezige soorten vleermuizen in de directe omgeving van en binnen het plangebied zijn de volgende bronnen geraadpleegd: *Atlas van de Nederlandse zoogdieren* (Broekhuizen et al, 2016), *Atlas van de Nederlandse vleermuizen* (Limpens et al, 1997) en de online Vleermuizen verspreidingsatlas (Zoogdierverseniging, 2021a).

Vleermuizen zijn vliegende zoogdieren die aan de hand van echolocatie hun positie bepalen. Deze nachtdieren verblijven overdag in besloten ruimtes. Vleermuizen worden globaal onderverdeeld in gebouwbewonende soorten en boombewonende soorten. Er zijn ook soorten die van beide elementen gebruik maken. Ook is er onderscheid te maken in de zomer- en winterverblijfplaatsen van de verschillende soorten. Een groot aantal soorten overwintert in bunkers, grotten en kelders. Dit geldt ook voor sommige soorten die 's zomers in boomholten verblijven. Andere soorten vleermuizen verblijven het gehele jaar in gebouwen (spouwmuren, achter gevelbetimmeringen en dergelijke) of bomen (in holten of achter de bast).

Vanaf begin april komen vleermuizen tevoorschijn uit hun winterverblijven. Afhankelijk van het weer verschijnt de ene soort wat later dan de andere. Van half mei tot half juli vormen de vleermuizen kraamkolonies waarin de jongen worden geboren en grootgebracht. De mannetjes verblijven dan apart in kleinere groepen. In het paarseizoen, vanaf half augustus tot september, vallen de kraamkolonies uiteen. Sommige soorten vleermuizen trekken dan uit hun voortplantingsgebied weg, terwijl andere soorten nooit ver vliegen tussen zomer- en winterverblijf. De meeste vleermuissoorten paren in deze periode. Vanaf oktober gaan de verschillende soorten in winterslaap, waarbij de ene soort zich eerder terugtrekt in zijn winterverblijf dan de andere.

De soorten maken vaak jarenlang gebruik van vaste aanvliegroutes tussen verblijfsplaats en foerageergebied en volgen daarbij lijnelementen zoals bomenrijen of

bebouwing. Het behoud van zulke lijnelementen kan daarom cruciaal zijn voor de instandhouding van het leefgebied.

Alle vleermuissoorten, hun verblijfplaatsen en belangrijke onderdelen van het leefgebied zijn beschermd in de Wet natuurbescherming (artikel 3.5 en 3.6 van deze wet en bijlage IV van de Habitatrichtlijn).

Volgens de verspreidingsgegevens uit bovengenoemde bronnen komen in de omgeving van het plangebied verschillende soorten vleermuizen voor zoals gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*), laatvlieger (*Eptesicus serotinus*), meervleermuis (*Myotis dasycneme*), rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*), ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) en watervleermuis (*Myotis daubentonii*).

Van deze soorten zijn rosse vleermuis en watervleermuis overwegend boombewonende soorten. Gewone grootoorvleermuis en ruige dwergvleermuis verblijven in zowel gebouwen als bomen. Gewone dwergvleermuis, laatvlieger en meervleermuis zijn overwegend gebouwbewonend.

Voerageergebied en vliegroutes

Vleermuizen voerageren onder andere langs bosranden, houtwallen, boven open plekken, paden en lanen. Het plangebied biedt door de bomen en het beschutte grasveld een geschikt voerageergebied. In de omgeving zijn voldoende alternatieve voerageerlocaties beschikbaar met een afwisseling tussen groen, water en open plekken.

Met de eventuele kap van de bomen, verdwijnen lijnelementen die een onderdeel kunnen zijn van een vliegroute voor vleermuizen. Er worden met grote waarschijnlijkheid bomen gekapt waardoor lijnelementen verdwijnen, al dan niet tijdelijk. In de directe omgeving zijn echter alternatieve lijnelementen zoals langs de spoorlijn, langs de bomen en bebouwing ten zuiden van het plangebied en bij de begraafplaats. Het plangebied vormt daardoor dan ook geen onderdeel van een essentiële vliegroute. Ook staan er in de nieuwe situatie groene elementen in de directe omgeving gepland zoals een bomenrij in de in zuidelijke richting lopende groenstrook. Negatieve effecten op voerageergebied en vliegroutes worden dan ook uitgesloten.

Verblijfplaatsen

De bebouwing in de hoek van het terrein is potentieel geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. Ook door de omliggende hoge bomen en de afwezigheid van verlichting is de bebouwing geschikt als verblijfplaats en voerageergebied. Er is geen spouw aanwezig in de bebouwing die ruimte biedt aan vleermuizen. De dakpannen en de daklijsten bieden daarentegen wel invliegmogelijkheden naar achterliggende ruimtes. Deze openingen zijn groot genoeg voor soorten als, dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en gewone grootoorvleermuis. Voor de grotere soorten als laatvlieger en meervleermuis zijn de openingen te klein. Mogelijk dat de bomen aan de rand van het plangebied geschikte openingen bevat voor soorten als rosse vleermuis en watervleermuis. Deze

konden echter in dit seizoen met de hoge bomen in blad niet volledig geïnspecteerd worden. Een nadere inspectie zal plaats moeten vinden op het moment dat de bomen volledig uit blad zijn. De geringe grootte van de bebouwing sluit het voorkomen van massawinterverblijfplaatsen uit.

Conclusie

Het plangebied wordt niet aangemerkt als essentieel foerageergebied voor vleermuizen. Geschikt foerageergebied is aanwezig, maar er zijn voldoende alternatieven in de omgeving beschikbaar. Potentiële verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen als gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en gewone grootoorvleermuis zijn wel in het plangebied aanwezig. Er is nader onderzoek naar vleermuizen nodig om het gebruik van het plangebied door gebouwbewonende vleermuizen te bepalen. Om te bepalen of de bomen geschikte holtes bevatten voor boombewonende soorten als rosse vleermuis en watervleermuis is een nadere schouw van de bomen noodzakelijk als deze uit het blad zijn.

2.5.4 Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn in en om het plangebied onder andere de vogelsoorten houtduif (*Columba palumbus*), spreeuw (*Sturnus vulgaris*), kauw (*Corvus monedula*) en merel (*Turdus merula*) waargenomen.

Alle vogels zijn strikt beschermd in de Wet natuurbescherming (Artikel 3.1/3.2 Wet natuurbescherming en Vogelrichtlijn). Aantasting van actief gebruikte nesten is niet toegestaan.

Van een aantal vogelsoorten zijn de nesten en nestlocaties (verblijfplaatsen en leefgebied) het gehele jaar door beschermd. Deze jaarrond beschermde vogelsoorten zijn onderverdeeld in vier categorieën:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: steenuil (*Athene noctua*)).
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden (voorbeeld: huismus (*Passer domesticus*)).
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders (voorbeeld kerkuil (*Tyto alba*) en slechtvalk (*Falco peregrinus*)).
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: ransuil (*Asio otus*)).

De vogels uit deze categorieën zijn meestal zeer honkvast of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar. Door de leefwijze van deze soorten is het niet mogelijk om bij directe verstoring van de nesten te voldoen aan de bepalingen uit de Wet natuurbescherming. De lijst van jaarrond beschermde vogels is in september 2009 door het ministerie van

LVN gepubliceerd. Ook is er een lijst vogels aangewezen waarvan alleen bij effecten op populatieniveau maatregelen nodig zijn; de zogenaamde categorie 5.

In het plangebied en de ruime omgeving komen volgens de verspreidingsgegevens de soorten boomvalk (*Falco subbuteo*), buizerd (*Buteo buteo*), gierzwaluw (*Apus apus*), grote gele kwikstaart (*Motacilla cinerea*), havik (*Accipiter gentilis*), huismus (*Passer domesticus*), kerkuil (*Tyto alba*), ooievaar (*Ciconia ciconia*), ransuil (*Asio otus*), roek (*Corvus frugilegus*), slechtvalk (*Falco peregrinus*), sperwer (*Accipiter nisus*), steenuil (*Athene vidalii*), en wespandief (*Pernis apivorus*) voor.

De gierzwaluw is een soort die alleen in de zomer in Nederland aanwezig is. De gierzwaluw is erg kritisch ten aanzien van zijn nestlocatie en tegenwoordig broedt hij in Nederland voornamelijk in bebouwing onder dakpannen. Gierzwaluw heeft een valruimte nodig van gemiddeld drie meter om uit te kunnen vliegen. Het gebouw is niet hoog genoeg om deze uitvliegruimte mogelijk te maken. Daarbij staat het gebouw vrij dicht op de omliggende begroeiing wat in- en uitvliegen bemoeilijkt. De gierzwaluw wordt niet op deze locatie verwacht.

Grote gele kwikstaart is een soort die op meerdere plekken in Nederland voorkomt. Nestplaatsen worden vaak gevonden in muur nissen of tussen boomwortels bij oevers aan overwegend snelstromend water. Gezien de afwezigheid van water in het plangebied is essentieel leefgebied van deze soort binnen het plangebied uit te sluiten.

De huismus (*Passer domesticus*) is een standsoort in Nederland. De huismus leeft in en nabij menselijke bebouwing, zowel binnen als buiten de bebouwde kom. Het dier bouwt zijn nest in of tegen bebouwing (bijvoorbeeld in een dichte klimop). Er moet altijd voldoende voedsel en schuilgelegenheid (dichte bosschages) nabij de nestplaats aanwezig zijn. Geschikte nestruimte is aanwezig onder de dakpannen en tussen de metalen daklijsten en de dakpannen op de kopse kanten van het dak. Voor huismus is de dichte begroeiing om en naast het pand uitermate geschikt. Huismus is niet zonder meer in het plangebied uit te sluiten.

De steenuil en de kerkuil komen voor in halfopen agrarisch landschap. De steenuil broedt vooral in oude fruitbomen, knotwilgen en in gebouwen en schuren op boerenerven, terwijl de kerkuil voornamelijk in schuren broedt. Beide soorten broeden op relatief rustige plaatsen en zijn veelal afhankelijk van nestkasten. Nestkasten zijn niet aanwezig en ook geschikt habitat is niet beschikbaar binnen het plangebied.

De ransuil komt voor in verschillende gebieden, maar tegenwoordig in mindere mate in aaneengesloten bos. De soort maakt gebruik van oude nesten van kraaien, eksters en andere roofvogels om in te broeden. Deze roofvogels, in dit geval, buizerd, wespandief, boomvalk, havik en sperwer maken hun nesten in bos of bomenrijk gebied met loof- en naaldbomen. Geschikt foerageergebied voor deze soorten is aanwezig in het plangebied en in de directe omgeving.

De bomen bieden potentieel geschikte nestgelegenheid voor deze soorten en in de populieren. Wegens de hoge bladerdichtheid, in combinatie met de hoogte van de bomen, is verdere aanwezigheid van nesten lastig te bepalen. Er is nader onderzoek nodig naar de aanwezigheid van nesten van broed- en roofvogels op het moment dat de bomen hun blad verliezen.

Roeken leven in kolonies en maken meerdere nesten bij elkaar in vrijstaande, hoge groepen bomen. Dergelijke concentraties van nesten zijn vrij opvallend en zijn in het plangebied niet aangetroffen.

De ooievaar maakt vaak gebruik van kunstmatige nestgelegenheden, maar broedt ook op hoogspanningsmasten, kerktorens en schoorstenen. Dergelijke elementen zijn in het plangebied niet aanwezig. De bomen bieden wel de geschikte hoogte, maar zijn gelet op de dichte zuilvorm niet geschikt voor nestplaatsen.

Conclusie

Binnen het plangebied zijn nestlocaties van de beschermde soorten huismus en roofvogels niet uit te sluiten zonder nader onderzoek. Voor aanwezigheid van roof- en broedvogels is een schouw nodig op het moment dat de bomen hun blad verliezen. Afhankelijk van de resultaten van de schouw dient besloten te worden of nader onderzoek noodzakelijk is. Voor huismus is nader onderzoek noodzakelijk om aan te tonen of deze daadwerkelijk van de bebouwing in het plangebied gebruik maken.

Binnen het plangebied en in de directe omgeving is geschikt leefgebied en nestlocaties voor diverse categorie 5-soorten aanwezig, zoals kauw, koolmees en houtduif. Soorten van deze lijst vallen onder de bescherming van de Wet natuurbescherming als er effecten op populatieniveau op kunnen treden door een ingreep. De directe omgeving van het plangebied wordt door de geplande werkzaamheden niet aangetast. Effecten op deze soorten worden dan ook niet verwacht.

Verder moet het verwijderen van het groen buiten het broedseizoen plaatsvinden, die globaal loopt van half maart tot half juli. De werkzaamheden mogen alleen in het broedseizoen uitgevoerd worden als er een gerichte controle naar broedvogels is gedaan binnen drie dagen voor aanvang van de werkzaamheden.

2.5.5 Reptielen en amfibieën

Om een goed beeld te krijgen van de soorten reptielen en amfibieën die binnen het plangebied en de directe omgeving voorkomen, zijn de volgende bronnen geraadpleegd: De amfibieën en reptielen van Nederland (Creemers en Van Delft, 2009), Atlas van Amfibieën en Reptielen (De Wild et al., 2016) en de Nationale Databank Flora en Fauna (2011 t/m 2021).

Reptielen stellen strikte eisen aan hun omgeving en alle inheemse reptielen zijn in de Wet natuurbescherming beschermd. De meeste reptielensoorten houden zich voornamelijk op in geleidelijke overgangssituaties tussen natuurlijke biotopen in bos-, heide- en veengebieden (bijv. heide en/of heischrale graslanden in combinatie met bossen en/of kleine landschapselementen).

Dergelijke biotopen zijn in het plangebied niet aanwezig gezien de mate van cultivering. Effecten op reptielen worden dan ook uitgesloten.

Het habitat van amfibieën is onder te verdelen in water- of voortplantingshabitat (vaak een poel, vijver of smalle watergang zonder grote vissen) en landhabitat (bosjes, struwelen en dergelijke en voor sommige soorten vergraafbaar zand). Op basis van verspreidingsgegevens en afstand van het plangebied tot geschikt voortplantingshabitat is het voorkomen van beschermde amfibieën in het plangebied uitgesloten.

2.5.6 Vissen

Beschermde vissoorten zijn over het algemeen gebonden aan specifieke beek- of riviersystemen of watergangen met een goed ontwikkelde watervegetatie en een sliblaag.

In het plangebied zijn geen watergangen aanwezig. Effecten op vissen worden dan ook uitgesloten.

2.5.7 Insecten (vlinders, libellen, sprinkhanen) en overige soortengroepen

Slechts een beperkt aantal van de zeer soortenrijke groep van insecten is beschermd. De habitateisen van beschermde soorten binnen deze groep zijn vaak zeer locatie specifiek en gebonden aan zeer bijzondere biotopen en/of specifieke waardplanten. Zo zijn deze soortgroepen vaak te vinden rondom oevers met dichte begroeiing en met soort specifieke waardplanten. Watergangen met geschikte oevers zijn niet aanwezig en ook zijn er geen waardplanten van beschermde soorten aangetroffen. De enige uitzondering hierop is de iepenpage (*Satyrrium w-album*) die eitjes legt op iep. Deze soort is echter in de ruime omgeving niet aangetroffen en het plangebied ligt geïsoleerd binnen een stedelijke omgeving. Aanwezigheid van beschermde insecten en overige soortengroepen is in dit kader uitgesloten.

3 CONCLUSIE

Het plangebied ligt in de kruising van de Teisterbantlaan en de Papesteeg in Tiel, provincie Gelderland. Binnen het gebied ligt een grasveld, omzoomd met bomen en struiken. Er is een schuur, dan wel clubhuis aanwezig in de westelijke hoek van het terrein die bestaat uit damwandplaten en een pannendak. Het gebied zal worden geruimd om plaats te maken voor een schoolgebouw. Voor deze werkzaamheden plaatsvinden, moeten de gevolgen voor beschermde natuur en de consequenties met betrekking tot de natuur wet- en regelgeving in beeld zijn gebracht.

3.1 NATUURNETWERK NEDERLAND

Het plangebied is geen onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Door de voorgenomen ontwikkeling gaat geen oppervlakte van NNN-gebied verloren en is er geen sprake van een wezenlijke aantasting van de waarden en kenmerken van het NNN Effecten op het NNN worden daarom uitgesloten.

Er zijn geen andere provinciale natuurbeleidskaders van toepassing op het plangebied.

3.2 WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL GEBIEDSBESCHERMING

Het plangebied ligt niet binnen de begrenzing van een Natura 2000-gebied. Wel is er gezien de aard van de werkzaamheden en de te realiseren gebruiksfunctie een stikstofberekening nodig door middel van de AERIUS calculator. Deze berekening is niet bij deze quick scan inbegrepen.

3.3 WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL HOUTOPSTANDEN

Het plangebied ligt binnen de bebouwde kom en valt niet onder de eisen van een bosopstand. Het onderdeel houtopstanden van de Wet natuurbescherming is hier dan ook niet van toepassing. Wel kunnen gemeentelijke kapverordeningen gelden.

3.4 WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL SOORTENBESCHERMING

In het kader van de Wet natuurbescherming dient te worden nagegaan of vaste rust- en verblijfsplaatsen of belangrijke onderdelen van leefgebied van soorten door de ingreep worden aangetast. Voor een aantal mogelijk in (de omgeving van) het plangebied voorkomende nationaal beschermde soorten zoals egel, haas, konijn, vos, spitsmuizen en muizen geldt een provinciale vrijstelling voor het aantasten van vaste rust- en verblijfsplaatsen.

Binnen het plangebied kunnen een aantal nationaal en Europees beschermde soorten voorkomen, waarvoor aantasting van rust- en verblijfplaatsen een ontheffingsplicht in het kader van de Wet natuurbescherming geldt. Op basis van verspreidingsgegevens, de aanwezige habitats en de biotoopeisen van de individuele diersoorten zijn de volgende soorten niet uit te sluiten binnen het plangebied:

- Huismus. Met het verwijderen van de huidige bebouwing verdwijnen mogelijke nestplaatsen van huismus.
- Jaarrond beschermde nesten in de bomen. Een nadere schouw als de bomen niet meer in blad staan is noodzakelijk om de aanwezigheid van deze nesten uit te kunnen sluiten.
- Vleermuizen. De bebouwing in het plangebied is potentieel geschikt voor gebouwbewonende soorten als gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en gewone grootoorvleermuis. De bomen aan de rand van het plangebied bevatten mogelijk holtes voor soorten als rosse vleermuis en watervleermuis. Er is nader onderzoek nodig voor de gebouwbewonende soorten en een schouw van de bomen is noodzakelijk als de bomen niet meer in blad staan om eventueel aanwezige geschikte holtes uit te kunnen sluiten voor boombewonende soorten.

3.5 CONSEQUENTIES

3.5.1 Nader onderzoek

In het kader van de Wet natuurbescherming dient te worden nagegaan of vaste rust- en verblijfsplaatsen of belangrijke onderdelen van leefgebied van soorten door de ingreep worden aangetast. Dit kan niet worden uitgesloten zonder nader veldonderzoek voor de volgende soorten:

- Huismus: Onderzoek volgens het kennisdocument Huismus (BIJ12, 2017) bestaat uit twee gerichte veldbezoeken in de periode 1 april tot en met 15 mei of vier gerichte veldbezoeken in de periode 10 maart tot en met 20 juni. Tijdens deze veldbezoeken dient onderzocht te worden of het plangebied gebruikt wordt door huismus en in welke hoedanigheid.
- Broed- en roofvogels: Door een gerichte controle op het moment dat bomen hun blad verliezen is na te gaan of geschikte nestgelegenheid in het plangebied aanwezig is. Indien geschikte nestgelegenheid wordt aangetroffen dient er in het broedseizoen een nader onderzoek plaats te vinden om te bepalen wat de functie en de status is van de nesten.
- Vleermuizen, verblijfplaatsen gebouwbewonende soorten (Wet natuurbescherming en bijlage IV Habitatrichtlijn). Onderzoek conform het Vleermuisprotocol 2021 bestaat uit twee onderzoeksrondes in de periode juni tot half juli en twee onderzoeksrondes in de periode half augustus tot eind september. Onderzoek gedurende beide periodes dienen plaats te vinden om een volledig beeld te krijgen van de functie van het gebouw voor vleermuizen.

- Indien er geschikte holtes in de bomen aanwezig zijn voor boombewonende soorten vleermuizen, is nader onderzoek noodzakelijk. Dit kan gecombineerd worden met het onderzoek (zie hierboven) naar gebouwbewonende soorten vleermuizen.

3.5.2 Algemene voorwaarden

Twee algemene voorwaarden vanuit de Wet natuurbescherming zijn altijd van toepassing:

- de start van werkzaamheden buiten het broedseizoen van vogels (het broedseizoen loopt globaal van half maart tot half juli) uit te voeren om verstoring van broedvogels en het broedsucces te voorkomen. Als er nesten van algemene vogels aanwezig zijn in het broedseizoen, dan is het noodzakelijk om een ecooloog in te schakelen. De ecooloog beoordeelt hoe de werkzaamheden voortgang kunnen vinden.
- Op basis van de zorgplicht dient bij de uitvoering van de werkzaamheden voldoende zorg in acht te worden genomen voor de in het wild levende planten en dieren en hun leefomgeving. Verstoring moet worden beperkt en dieren moeten de gelegenheid hebben om uit te wijken en mogen niet opzettelijk worden gedood. Dit kan door:
 - werkzaamheden, zoals graaf- en sloopwerkzaamheden en het verwijderen van begroeiing, te starten buiten het voortplantingsseizoen (april - augustus) en het winter(slaap)seizoen (november - februari);
 - het beperken van verlichting tijdens de avonduren ten behoeve van foeragerende en overvliegende vleermuizen en andere nachtdieren.
- Om kolonisatie door de rugstreeppad te voorkomen worden maatregelen aanbevolen, zoals het niet te lang braak laten liggen van vergraafbare delen en het dempen van ondiepe plassen en watertjes in de periode mei-oktober. Om nieuwvestiging te voorkomen tijdens de bouw, wordt geadviseerd om een amfibieën scherm rondom het plangebied te plaatsen.

3.6 AANBEVELINGEN

Er zijn vanuit ecologisch oogpunt aanbevelingen te doen ten aanzien van de inrichting:

- Bij het aanbrengen van beplanting wordt aanbevolen om gebruik te maken van inheemse bes- en bloemdragende struiken en planten zoals: zwarte els (*Alnus glutinosa*), gewone esdoorn (*Acer pseudoplatanus*), zomerlinde (*Tilia platyphyllos*), winterlinde (*Tilia cordata*), zomereik (*Quercus robur*), zoete kers (*Prunus avium*), vuilboom (*Rhamnus frangula*), gewone vogelkers (*Prunus padus*), Gelderse roos (*Viburnum opulus*), wilde kardinaalsmuts (*Euonymus europaeus*), lijsterbes (*Sorbus aucuparia*), hazelaar (*Corylus avellana*), heggenroos (*Rosa corymbifera*), hondsroos (*Rosa canina*), sleedoorn (*Prunus spinosa*) en eenstijlige meidoorn (*Crataegus monogyna*). Dergelijke soorten bevorderen de aanwezigheid van een keten aan soorten (zoals insecten, vogels en vleermuizen). Ook is het aangeraden om gevarieerde plantensoorten te gebruiken zodat voedselmogelijkheden voor vogels en insecten verspreid zijn over het jaar.
- Gebruik bij de inrichting voor nieuwe verlichting gebundelde en naar beneden gerichte armaturen die niet uitstralen naar de omgeving.

- Nieuwbouw kan geschikt worden gemaakt voor vleermuizen door
 - het gebruik van inbouw vleermuiskasten of door op een hoogte van 2,5 meter en hoger op verschillende windrichtingen (voorkeur voor zuidgerichte zijden) open stootvoegen van 2 cm bij 5 cm breed aan te brengen.
 - 2 cm ruimte achter houten gevelbetimmering of het aanbrengen van kierende planken.
- Nieuwbouw kan ook geschikt worden gemaakt voor huismus en gierzwaluw door bijvoorbeeld het plaatsen van gevelkasten.
- Behoud zoveel mogelijk van de bestaande boomstructuren, bomen en eventuele ondergroei. Het duurt namelijk jaren voordat bomen een belangrijke waarde voor natuur krijgen;

BIJLAGE 1 WETTELIJK KADER

1.1 NATUURNETWERK NEDERLAND

Natuurnetwerk Nederland (NNN) is een onderdeel van het natuurbeleid en heeft als doel het behoud van biodiversiteit. Gebieden die zijn aangewezen als onderdeel van NNN vormen een samenhangend netwerk van bestaande en toekomstige natuurgebieden in Nederland. Per NNN-gebied zijn natuurdoelen vastgelegd in het ruimtelijke provinciale beleid, waarmee rekening gehouden moet worden bij planologische ontwikkelingen. Voor dergelijke gebieden geldt dat het natuurbelang prioriteit heeft en dat activiteiten niet strijdig mogen zijn met de natuurdoelen.

1.1.1 Overige beleidskaders

Naast het NNN kunnen ook andere provinciale en gemeentelijke beleidskaders van toepassing zijn in het plangebied. Ook deze beleidskaders zijn niet verankerd in natuurwetgeving, maar dienen wel een rol te spelen in de planologische afweging.

1.2 WET NATUURBESCHERMING

1.1.2 Onderdeel gebiedsbescherming – Natura 2000

Natuurgebieden of andere gebieden die belangrijk zijn voor flora en fauna kunnen op basis van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn worden aangemerkt als speciale beschermingszones (SBZ's) in het kader van Natura 2000. De verplichtingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn zijn in Nederland opgenomen in de Wet natuurbescherming die per 1 januari 2017 van kracht is. Het is verboden projecten of andere handelingen te realiseren of te verrichten die, gelet op de instandhoudingsdoelstelling, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten kunnen verslechteren, of een verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

1.1.3 Onderdeel houtopstanden

Het onderdeel houtopstanden van de Wet natuurbescherming (voorheen de Boswet) heeft als doel bossen te beschermen en de bestaande oppervlakte bos- en houtopstanden in Nederland in stand te houden. Kort gezegd, alles wat bos is, moet bos blijven. Indien een houtopstand onder de Wet Natuurbescherming valt en deze gekapt gaat worden, moet een kapmelding worden gedaan. Ook verplicht de Wet natuurbescherming om de betreffende grond binnen drie jaar opnieuw in te planten, de zogenaamde herplantplicht. Als bos definitief gekapt wordt, zal een ontheffing of compensatie van deze herplantplicht verleend moeten worden. De herplantplicht is niet van toepassing voor het vellen van een houtopstand in verband met realisatie van een Natura 2000-doel.

Houtopstanden vallen onder de Wet natuurbescherming als het zelfstandige eenheden van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend betreffen die:

- buiten 'de bebouwde kom Boswet' liggen;
- een oppervlakte hebben van 10 are of meer;
- rijbeplantingen die meer dan 20 bomen omvatten, gerekend over het totaal aantal rijen.

1.1.4 Onderdeel soortenbescherming

Wettelijk kader

Soortenbescherming is altijd aan de orde. Hiervoor is de Wet natuurbescherming bepalend. De Wet natuurbescherming is gericht op het duurzaam in stand houden van natuurlijke habitats en wilde flora en fauna in hun natuurlijke leefomgeving. Deze wet heeft de beschermingsregels, zoals die ook in de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn opgenomen, overgenomen en voor de Nederlandse situatie toegepast.

Deze bescherming is, afhankelijk van het beschermingsregime, als volgt in de Wet Natuurbescherming opgenomen:

Vogelrichtlijn

- Artikel 3.1 lid 1: Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.
- Artikel 3.1 lid 2: Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
- Artikel 3.1 lid 3: Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben.
- Artikel 3.1 lid 4 en 5: Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Habitatrichtlijn, Bern bijlage II, Bonn bijlage I

- Artikel 3.5 lid 1: Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
- Artikel 3.5 lid 2: Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren.
- Artikel 3.5 lid 3: Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
- Artikel 3.5 lid 4: Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen.
- Artikel 3.5 lid 5: Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Nationaal beschermde soorten

- Artikel 3.10 lid 1a: Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen.
- Artikel 3.10 lid 1b: Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen.
- Artikel 3.10 lid 1c: Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Procedurele gevolgen

De procedurele consequenties zijn afhankelijk van de soorten die door de ingreep worden beïnvloed. Kortweg kunnen er drie beschermingsregimes worden onderscheiden:

- *Soorten van de Vogelrichtlijn:*
Dit betreffen alle vogelsoorten die in Nederland als broedvogel, standvogel, wintergast of doortrekker aanwezig kunnen zijn, met uitzondering van exoten en verwilderde soorten, zoals bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn.
- *Soorten van de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn:*
Dit zijn alle soorten in onderdeel A van bijlage IV van de Habitatrichtlijn inclusief bijlage II van het Verdrag van Bern en bijlage I van het Verdrag van Bonn, voor zover hun natuurlijke verspreidingsgebied zich in Nederland bevindt. In de bijlagen van de Verdragen van Bern en Bonn worden ook vogels genoemd.
- *Nationaal beschermde soorten:*
Dit zijn soorten die genoemd zijn in bijlage A van de Wet natuurbescherming. Het betreft hier de bescherming van zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten voorkomend in Nederland.

Een project kan in strijd zijn met de Wet natuurbescherming wanneer een ruimtelijke ingreep direct of indirect leidt tot het aantasten van verblijf- en/of rustplaatsen van de aangewezen, niet vrijgestelde beschermde soorten of hun leefgebied. Afhankelijk van de ingreep en de soort kan dan een ontheffing noodzakelijk zijn. Ontheffingen worden slechts verleend wanneer er geen andere bevredigende oplossing voor de ingreep bestaat, de ingreep vanwege een in de wet genoemd belang dient plaats te vinden en de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in gevaar komt. Vaak worden hierbij mitigerende en compenserende maatregelen gevraagd.

Wettelijke belangen

Om een ontheffing te krijgen voor soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn moet worden voldaan aan een van de volgende belangen:

- Ter bescherming van de wilde flora en fauna en instandhouding van natuurlijke habitats.
- Wanneer de volksgezondheid en/of de openbare veiligheid in het geding is.
- Andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.

Om een ontheffing te krijgen voor soorten van de Vogelrichtlijn moet worden voldaan aan een van de volgende belangen:

- Wanneer de volksgezondheid en/of de openbare veiligheid in het geding is.
- Wanneer de veiligheid van het luchtverkeer in het geding is.
- Ter bescherming van flora en fauna.

Voor nationaal beschermde soorten geldt:

- Er is sprake van een bij de wet genoemd belang.

Zorgplicht

Voor alle aanwezige soorten geldt volgens de Wet natuurbescherming altijd de zorgplicht (artikel 1.11). De zorgplicht schrijft voor dat we nadelige gevolgen voor inheemse planten en dieren moeten voorkomen – of ze nu beschermd zijn of niet – en zorgvuldig met onze omgeving om moeten gaan. Deze zorgplicht geldt voor iedereen.

BIJLAGE 2 LITERATUURLIJST

Broekhuizen, S., Spoelstra, K., Thissen, J.B.M., Canters, K.J. & Buys, J.C. (redactie). (2016). *Atlas van de Nederlandse zoogdieren*. Natuur in Nederland 12. Leiden, Nederland: Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden.

Creemers, R.C.M. & Van Delft, J.J.C.W. (redactie). (2009). *De amfibieën en reptielen van Nederland*. Nederlandse Fauna 9. Leiden, Nederland: Nationaal Historisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey-Nederland.

De Wild, W.W., Brekelmans, F.L.A., Van Emmerik, W.A.M. & Spier, J.L. (2016). *Atlas van Amfibieën en Reptielen*. Utrecht, Nederland: RAVON.

Limpens, H., Mosterd, K. en Bongers, W. (1997). *Atlas van de Nederlandse vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie*. Utrecht, Nederland: KNNV Uitgeverij.

Websites

BIJ12 (2017). Kennisdocument Huismus-*Passer domesticus*. Opgehaald van <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-009-Kennisdocument-Huismus-1.0.pdf>

KTHV (2016). Foto's onderlinge wedstrijd 20 november 2016. Opgehaald van <http://kthv.nl/Foto-ond-wed-20-11-16/>

Nationale Databank Flora en Fauna (2021) Uitvoerportaal. Kaart.

NDFF & RAVON (2021), NDFF Verspreidingsatlas Amfibieën.

NDFF & RAVON (2021), NDFF Verspreidingsatlas Reptielen.

NDFF & VAATPLANTEN (2021), NDFF Verspreidingsatlas Vaatplanten.

NDFF & ZOOGDIEREN (2021), NDFF Verspreidingsatlas Zoogdieren.

PDOK Viewer (2021) PDOK. www.pdok.nl/viewer/#

Stichting Landschapsbeheer Gelderland. (2021). Kaartviewer Gelders Natuurnetwerk. Opgehaald van [arcgis.com](https://www.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=a01fc4e9da1248f8ae24b6378444ab26): <https://www.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=a01fc4e9da1248f8ae24b6378444ab26>

Zoogdiervereniging. (2021). Verspreidingsatlas zoogdieren. Opgehaald van verspreidingsatlas.nl: www.verspreidingsatlas.nl/zoogdieren

Zoogdiervereniging. (2021a). Verspreidingsatlas vleermuizen. Opgehaald van www.verspreidingsatlas.nl/vleermuizen